

FINLANDS FOLKKOMMISSARIATS

FÖRSLAG

TILL

STATSFÖRFATTNING FÖR FINLAND

FÖRELAGT ARBETARNAS CENTRALRÅD TILL GRANSK-
NING OCH GODKÄNNANDE I OCH FÖR ALLMÄN
FOLKOMRÖSTNING

HELSINGFORS, 1918

FINLANDS FOLKKOMMISSARIATS TRYCKERI

Förslag till Statsförfattning för Finland.

Efter det Finlands arbetande folk kuvat förtrycket och med ära besegrat folkets fiender, skall ofördröjligen Finlands folk till godkännande föreläggas en ny Statsförfattning till bestående och enda grundlag för detta land. För dess godkännande skall snarast möjligt denna vår förrättas allmän folkomröstning i hela landet. Alla finska medborgare, som före innevarande år fyllt sitt tjugonde åldersår, äro berättigade att i denna folkomröstning taga del. Genom den skall alltså Finlands folks flertal tydligt ge till känna, huruvida det önskar ett verkligt folkvälde och huru stor del av vårt folk fortfarande uppbär det störtade herremannaväldet.

Finlands Folkkommisariat har i sådant syfte allaredan utarbetat ett förslag till Statsförfattning för Finland och denna dag framlagt det för Arbetarnas Centralråd. Detta Folkkommisariatets förslag finnes i sin helhet här intaget. Sedan Arbetarnas Centralråd granskat det och därom punkt för punkt fattat beslut, offentliggöres förslaget i sin slutliga lydelse för att före folkomröstningen kunna av folket prövas, och utsättes den dag, då folkomröstningen skall ägarum.

Finlands män och kvinnor! Ännu finnes bland eder de, som av ovetenhet eller vilseledda genom osanna uppgifter ställa sig avogt mot det folkvälde, som arbetarklassen kräver. Övervägen nu i tid, huruvida I viljen att de stora bolagsherrarnas, bankkapitalisternas och rusthållarnas snålhet och godtycke skall här i landet råda, om I viljen att byråkratien skall härska och halvfrämmande adelsherrar förtrycka

vårt folk. Det fria Finlands frie arbetare tål ej ett sådant ok på sina skuldror, utan skall strida intill slutet för sann frihet och demokrati. Stigen fram även I, tvivlande och vilseförda medborgare; stigen fram och kräven ett verkligt folkvälde! Då skall förr vinnas ett slut på det utgjutande av medborgarblod, vartill de reaktionära herrarnas stämpingar bragt vårt folk.

Endast ett snabbt påbörjat framåtskridande i demokratisk riktning kan snabbt återställa vad kampen förstört och bringa såren att helna. Blott genom arbetarklassens nyskapande värv, genom att de signade frukterna av dess revolution tryggas, dess rättskrav segra och dess ideal förverkligas, kan för vårt folk gry en ljus framtid.

Helsingfors, den 23 februari 1918.

FINLANDS FOLKKOMMISSARIAT.

KULLERVO MANNER.
EERO HAAPALAINEN.
LAURI LETONMÄKI.
ANTTI KIVIRANTA.
J. H. LUMIVUOKKO.
EVERT ELORANTA.
EMIL ELO.
EDVARD GYLLING.

YRJÖ SIROLA.
ADOLF TAIMI.
O. W. KUUSINEN.
JALO KOHONEN.
O. TOKOI.
KONSTANTIN LINDQVIST.
MATTI TURKIA.

Statsförfattning för Finland.

I KAP.

Allmänna stadganden.

1 §.

Finland är en republik, vars statsform är fastställd genom denna grundlag.

2 §.

All statsmakt tillhör folket, som vars representant Finlands Folkrepresentation utövar högsta makten, på grund av Statsförfattningen och enligt folkets beslut.

3 §.

Finsk medborgarrätt tillkommer envar, som är född av finska föräldrar eller enligt lag antagits till finsk medborgare.

4 §.

I Finland vare envar tryggad till liv och kroppslig okränkbarhet samt äge lika rätt till ära och frihet, enligt lag.

5 §.

Varje finsk medborgare äger rätt att vistas i Finland, att här fritt välja boningsort och att färdas från en ort till en annan. Likaledes äger finsk medborgare rätt att fritt resa från landet.

6 §.

Envar äge frihet till religion. Varje finsk medborgare har rätt att utträda ur det religionssamfund, vartill han hör.

7 §.

Envar äge ordets frihet samt rättighet att genom tryck utgiva skrift eller bildlig framställning, utan att hinder härför må av någon i förväg läggas.

8 §.

Alla äge rätt att utan föregående tillstånd hålla sammankomster och bilda föreningar.

9 §.

Staten och övriga offentliga samfund äga rätt att förvärva egendom samt att grunda ekonomiska företag eller i sådana taga del.

10 §.

I Finland äga arbetarna sträjkfrihet och rätt att under tiden för arbetsinställelse vid arbetsplatsen giva akt på dem som där arbeta, ävensom uppmana dem att med arbetet upphöra; likaledes äga de rätt att i tal och skrift uppmana folket att undvika en arbetsinställelse underkastad affär samt dess chefskap och medhjälpare eller dess tillverkningar.

Utan hinder härav vare gällande, vad i lag särskilt stadgas om bruk av sträjkfrihet i sådana fall, då av plötsligt utbruten sträjk uppenbarligen skulle härflyta omedelbar fara för livet.

11 §.

All den offentliga makten tillhörig vapen- och ordningsmakt vare underordnad den civila förvaltningen, som icke må genom militärförvaltning eller krigsrätt undanskjutas eller ersättas. Ej må den offentliga maktens vapen- och ordningsmakt blanda sig i arbetstvister.

Privatpolis' verksamhet är förbjuden.

12 §.

Ej må någon oskyldig fängslas, ej heller någon hållas fängslad utan att, så snart sådant är möjligt, verkställes rättslig undersökning rörande hans brottslighet.

Ej må någon för skuld berövas sin frihet.

13 §.

Ej må i Finland någon dömas av annan domstol än den, under vilken han enligt landets lag hör.

Utan regelmässig rättslig undersökning eller emot jurys utsago, sedan sådan tillsatts, må i Finland ingen förklaras saker till brott.

14 §.

Ej må någon för brott ådömas dödsstraff eller något slag av kroppslig kränkning, ej heller straff som åsamkar skada till hälsan.

15 §.

Ej må någonsin i Finland stiftas sådan lag, ej heller innehavare av allmän tjänst så begå, att det språkliga mindretalets modersmåls rätt varder förtrampad. Läroanstalter, som verka till fromma för mindretalets bildning på dess eget språk, skola med allmänna medel efter rättvisa och billighet understödjas.

II KAP.

Finlands Folkrepresentation.

16 §.

Finlands Folkrepresentation bildar en kammare. Till densamma höra tvåhundra medlemmar, som väljas, efter befolkningens antal i de skilda valkretsarna, medels allmänna omedelbara och proportionella val vart tredje år.

Folkrepresentationen äger dock rätt att förordna om nya val redan före utgången av treårsperioden.

Omröstningen vid valen vare hemlig.

17 §.

Berättigad att välja folkrepresentant, så ock att taga del i allmän folkomröstning, är envar finsk medborgare, som före valåret fyllt tjugu år.

Blott genom laga dom kan finsk medborgare förklaras, för viss tid, förlustig sin rätt att välja folkrepresentant eller taga del i folkomröstning.

Rösträtten vare för alla lika.

18 §.

Folkrepresentationen sammankommer till riksdag årligen på dag som i lag är stadgad eller ock tidigare, då flertalet av dess medlemmar så finner nödigt, samt avslutar sina sammanträden efter att föreskriven tid ha varit samlad antingen oavbrutet eller med mellantider, beroende av dess eget beslut.

19 §.

Rätt att för Folkrepresentationen framställa förslag i alla de ärenden, varom vid riksdag skall beslutas, tillkommer Folkkommissariatet, folkrepresentanterna och Folkrepresentationens utskott.

Därjämte förfogar folket över sådan omedelbar initiativrätt, varom i III kapitlet av denna Statsförfattning är stadgat.

20 §.

Folkrepresentationen väljer inom sig med proportionella val utskott för att bereda ärendena vid riksdagen ävensom fullgöra andra bestämda uppdrag.

Vid varje lagtima riksdag skall tillsättas åtminstone ett riksdagens stora utskott, ett utrikesutskott, ett statsutskott och ett kontrollutskott, varav de två sistnämnda regelbundet och vid behov även andra utskott äro i verksamhet jämväl då Folkrepresentationen ej är samlad.

Till kontrollutskottet, som äger å Folkrepresentationens vägnar närmast övervaka den högsta förvaltningen och lagskipningen i landet, höra fjorton medlemmar, och verkar utskottet, när gemensamt sammanträde ej erfordras, fördelat på tvenne avdelningar, förvaltningskontrollkommissionen och lagkontrollkommissionen.

21 §.

För att utreda reformfrågor, som i lagstiftningsväg skola lösas, och i dem utarbeta förslag till underlag för behandlingen vid riksdagen kunna Folkrepresentationens utskott efter behov tillsätta kommittéer, i vilka, liksom ock i övriga i samma syfte tillsatta statens kommittéer ävensom bestående lagberedningar, må inväjas personer åtnjutande de skilda partiernas förtroende, såvitt möjligt i samma förhållande som sådana personer ingå i Folkrepresentationens utskott. Enahanda förhållande skall iakttagas även vid sammansättningen av de undersökningskommissioner, som Folkrepresentationen eller dess utskott tillsätta för utredning av särskilda inträffade händelser.

22 §.

Vid riksdag skola framom andra ärenden behandlas folkiniciativ, förslag av Folkkommissariatet ävensom lagförslag, som utarbetats i de för lagberedning tillsatta statskommittéer. Folkrepresentationen kan besluta, att även annat ärende skall såsom brådskande behandlas.

23 §.

Då vid Folkrepresentationens plenum beslut fattas genom omröstning, skall i protokollet antecknas, vilket förslag envar i omröstningen deltagande folkrepresentant har understött.

24 §.

Området för Folkrepresentationens lagstiftningsrätt är obegränsat.

Lag eller förordning, som härintills vid lantdag stiftats eller genom folkomröstning godkänts, kan ändras eller upphävas genom stiftande av ny lag.

Då lagstiftningsfråga berör nytt ärende, varom tillföre icke stadganden givits, kan Folkrepresentationen därom stifta, efter sakens beskaffenhet, lag eller förordning.

25 §.

I ärenden, som tillföre blivit genom administrativa stadganden ordnade, kan Folkrepresentationen stifta förordningar, där icke i något

ärende lag finnes erforderlig. Genom förordningar givas jämväl närmare föreskrifter om lagars verkställighet, värden av statens egendom samt ämbetsverkens och andra offentliga inrättningars organisation och verksamhet.

I förordning må ej intagas bestämmelser, som avse ändring av lag.

26 §.

Under tiden mellan riksdagarna äger Folkkommissariatet rätt att interimistiskt utfärda till området för Folkrepresentationens besluträtt hörande förordningar och påbud, som icke tåla uppskov, så ock att i brådskande fall interimistiskt besätta sådana tjänster, vilka Folkrepresentationen äger besätta. Folkkommissariatets beslut i dessa ärenden skola omedelbart efter riksdagens början Folkrepresentationen till stadfästelse föreläggas.

Genom lag eller förordning eller genom påbud av Folkrepresentationen kan även uppdragas åt Folkkommissariatet att utfärda närmare stadganden rörande bestämda ärenden.

Folkrepresentationen kan, när den så vill, till granskning företaga Folkkommissariatets beslut rörande dessa såväl som andra ärenden och därvid antingen stadfästa eller upphäva dem eller annorlunda föreskriva.

27 §.

Uppstår vid riksdag fråga därom, huruvida i ett ärende skall stiftas lag eller rörande detsamma kan stiftas förordning eller av Folkrepresentationen utfärdas påbud, må utlåtande infordras av kontrollutskottet, varefter Folkrepresentationen avgör frågan.

Då Folkrepresentationen stiftat lag eller förordning eller utfärdat påbud, äger ingen domstol eller annan myndighet rätt att sätta dess laglighet i fråga samt underlåta att densamma efterleva eller hindra dess verkställighet.

28 §.

Ej må denna Statsförfattning ändras, förklaras eller upphävas annorledes än genom en av Folkrepresentationen stiftad grundlag, som folket vid allmän omröstning stadfäster med flertalet av de röstberättigade medborgarnas röster.

29 §.

Då grundlag vid riksdag stiftas, skall förslaget därtill, för att gälla såsom Folkrepresentationens beslut, i sin slutliga lydelse med flertalet röster godkännas att vila till första efter nya val sammankommande riksdag samt vid denna oförändrat antagas genom beslut, som omfattas av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

Dock må Folkrepresentationen besluta i sådant ärende utan att lämna förslaget vilande, därest i saken gjorts folkiniciativ, eller om ärendet i plenum förklaras brådskande genom beslut, som omfattas av minst fem sjättedelar av de avgivna rösterna. Även i detta fall skall förslaget, för att varda beslut, godkännas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

30 §.

Då andra lagar eller förordningar vid riksdag stiftas, och fråga icke är om sådant ärende, om vars behandling särskilt är i denna Statsförfattning annorlunda stadgat, beslute därom Folkrepresentationen med enkel röstövertvikt, utan avseende därå, vad slags gällande lagar, grundlags- eller andra stadganden, därigenom ändras eller upphävas.

31 §.

Göres yrkande att lagförslag, sedan det vid riksdag till sin ordalydelse slutligt godkänts, skall lämnas vilande, och understödes yrkandet av minst en tredjedel av Folkrepresentationens samtliga medlemmar, blir lagförslaget vilande till första riksdag efter det nya val ägt rum, varefter detsamma icke ytterligare må lämnas att vila, såframt icke ändring däri vidtagits.

Ej må förslag till förordning lämnas vilande, ej heller sådant förslag, som avser påbud eller stadganden av Folkrepresentationen om beviljning eller annan skatt eller upptagande av statslån.

32 §.

Förslag om ny eller ökad tull eller annan indirekt skatt skall anses förfallet, därest det ej i Folkrepresentationen omfattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

33 §.

Vid bestämmande av tullar och vid ingående av fördrag därom med andra stater må hållas som grundsats, att antingen de för folket allmänt erforderliga bruksartiklar bliva såvitt möjligt tullfria eller nedsättningar i tidigare gällande tullar till desamma utsträckas, så ock att de ämnen och redskap de viktigaste inhemska industrigrenarna och lanthus-hållningen för sin produktion erfordra må mot minsta möjliga tullavgift eller ock tullfritt få till landet införas.

34 §.

Folkrepresentationen antager årligen statens budget för det nästkommande kalenderåret.

Gällande lagar eller förordningar, statens förbindelser eller Folkrepresentationens påbud varda icke genom budgeten kullhävda eller ändrade, och skola förty i budgeten intagas de i dem förutsatta statsinkomster och -utgifter, sådana som de kunna uppskattas bliva.

35 §.

I budgeten må för utgifter, vilka icke kunna på förhand förutses, ävensom för överskridande av de i budgeten upptagna anslag, där sådant överskridande visar sig oundvikligt, upptagas ett särskilt anslag, om vars användande statsutskottet beslute.

36 §.

Finnas under finansårets lopp ändringar i den antagna budgeten oavvisligen av nöden, göra statsutskottet hos Folkrepresentationen framställning om tillägg till budgeten.

37 §.

Alla fördrag med andra stater skola föreläggas Folkrepresentationen till godkännande eller, om tillfälle därtill ej gives, underställas dess stadfästelse.

38 §.

Förslag, som avser fördrag angående ändring av gränserna för Finlands område eller annat politiskt fördrag med annan stat eller stadfästelse av sådant fördrag, skall anses förfallet, därest det ej i Folkrepresentationen omfattas med minst två tredjedelar av de avgivna rösterna.

39 §.

Vid förhandlingar med ombud för andra stater avseende så politiska som ekonomiska fördrag ävensom vid andra mellanfolkliga konferenser, såvitt de ej avse blott förberedelse för officiella konferenser, må Finland företrädas av delegationer, vid vilkas sammansättning såvitt möjligt styrkeförhållandet mellan de särskilda partierna i Folkrepresentationen tagits i betraktande.

Skall i internationella förhållanden på Finlands statsmakts vägnar något genom fullmäktige på bindande sätt beslutas, utan att desses uppdrag kan på förhand i enskildheter bestämmas, må en delegation av fullmäktige användas, vid vars sammansättning iakttagits, vad i det föregående om delegation är sagt.

40 §.

Folkrepresentationen värne och styrke Finlands frihet, integritet och neutralitet, och anskaffe till trygghet därav jämväl internationella garantier, på villkor som äro förenliga med finska folkets välgång.

Skulle så ske, att Finland hotades av krigsfara eller annars av främmande stats truppers inträngande på finskt område, då må Folkrepresentationen söka få sådan fara avvärjd eller, därest det likväl inträffar, Finlands integritet snarast möjligt återställd.

41 §.

I de fall, som i föregående paragraf nämnas, äge Folkrepresentationen makt att, där sådant för farans avvärjande är oundgängligt, utfärda för ändamålet erforderliga interimistiska föreskrifter, varigenom medborgarnas rättigheter kunna inskränkas mer än stadgandena i allmän lag det medgiva, i yttersta fall till och med de rättigheter, som stad-

gas i 5, 7, 8, 10 och 11 §§ av denna Statsförfattning. Förslag till interimistisk föreskrift skall dock anses förfallet, därest det ej understödes av minst tre fjärdedelar av Folkrepresentationens samtliga medlemmar.

Interimistiska föreskrifter skola, då faran är överstånden, ofördröjligen förklaras upphöra att gälla.

42 §.

Kommer det i dagen, att element, vilka eftersträva fåmannavälde, dristat sig börja förbereda ett hotande uppror för kullhävande av denna Statsförfattning, äge då Folkrepresentationen enahanda rätt till utfärdande av oundgängliga interimistiska föreskrifter, som i föregående paragraf är sagt.

43 §.

Skulle det otroliga inträffa, att själva Folkrepresentationens flertal djärvdes åsidosätta hela denna Statsförfattning eller uppenbarligen med vilja bryta mot bestämmelserna i denna grundlag i och för åstadkommande av en på fåmannavälde grundad ordning, då må folket resa sig och fördriva den representationen samt hålla vård därom, att inom tre månader därefter nya val av folkrepresentanter varda i enlighet med Statsförfattningen förrättade.

De genom dessa val utsedda folkrepresentanterna må inom en månad samlas till riksdag, och tillkomme dem som deras första uppgift att envar till folket avgiva en av honom undertecknad skriftlig försäkran, vari säges:

„Därest jag icke troget företräder folkets makt enligt den genom folkomröstning godkända Statsförfattningen, have jag förtjänat folkets dom.”

44 §.

Enahanda högtidliga försäkran, som i det föregående är sagt, avgive ock samtliga de folkrepresentanter, som första gången enligt denna Statsförfattning väljas, omedelbart efter det de anlönt till riksdag på en av Folkkommissariatet utsatt dag.

Därest någon av dem icke avgiver denna försäkran eller av annan än av Folkrepresentationen godkänd orsak från riksdagen utebliver, kan Folkrepresentationen förklara honom hava sitt representantuppdrag förverkat, och ej må i hans ställe suppleant inkallas.

III KAP.

Folkinitiativ och folkbeslut.

45 §.

Därest minst tiotusen medborgare, som äga politisk rösträtt, i en av dem undertecknad skrift hos Folkrepresentationen framställa förslag om stiftande av en av dem åstundad lag, skall detta folkinitiativ å riksdag som brådskande ärende behandlas.

46 §.

Innehåller samma folkinitiativ flera ärenden, som icke lämpligen kunna sammanföras, må Folkrepresentationen särskilja dem och behandla vart och ett av dem såsom om särskilt initiativ därom väckts.

Innehåller folkinitiativ icke alläredan ett i lagform utarbetat förslag, give Folkrepresentationens vederbörande utskott åt en särskild kommitté i uppdrag att skyndsamt utarbeta ett lagförslag i enlighet med initiativet.

47 §.

Lagförslag, som tillkommit genom folkinitiativ, skall vid riksdag behandlas i samma ordning, som angående övriga lagstiftningsärenden är stadgad, men må icke lämnas vilande.

48 §.

Därest Folkrepresentationens beslut i saken icke utfaller i enlighet med folkinitiativet och minst en tredjedel av Folkrepresentationens medlemmar yrkar folkomröstning, skall angående godkännande av det i folkinitiativet avsedda förslaget folkomröstning förrättas. Folkomröstning

skall jämväl förrättas, där skriftligen så yrkas av sådant antal medborgare, vilket svarar mot minst fem hundraedelar av det antal, som i senast förrättade val av folkrepresentanter tagit del.

Har Folkrepresentationen i anledning av folkinitiativ godkänt ett annat förslag, vare det vid folkomröstning motförslag.

49 §.

Om vid folkomröstning flertalet godkänner det i folkinitiativet äsyftade förslaget eller detsammes motförslag, skall Folkrepresentationen oförtövat stifta en lag i enlighet med folkets beslut.

50 §.

Lag, som avser ändring av Statsförfattningen, skall även i detta fall ännu underställas folkets stadfästelse, såsom ovan i 28 § är stadgat, och kan Folkrepresentationen samtidigt, såframt minst två tredjedelar av dess medlemmar godkänna i samma ärende ett annat lagförslag, förelägga folket som motförslag stadfästande av denna lag.

I den händelse, att vid den i föregående paragraf omförmälda folkomröstningen förslaget omfattats av flertalet röstberättigade medborgare, kan även en sådan med folkets beslut överensstämmande lag, som avser ändring av Statsförfattningen, träda i kraft utan särskild stadfästelse genom folket, såframt minst fyra femtedelar av Folkrepresentationens medlemmar förena sig därom, att sådan grundlag oförtövat bringas i kraft.

51 §.

Genom folkomröstning kan jämväl upphävas och återkallas vilket påbud som helst av Folkrepresentationen, så ock beslut av Folkkommisariatet eller annan administrativ myndighet eller domstols dom.

Yrkande på folkomröstnings förrättande för sådant ändamål skall till Folkkommisariatet inlämnas inom två månader efter utfärdandet av den föreskrift, avkunnandet av den dom eller delgivandet av det beslut, vars upphävande åstundas, och vare yrkandet underskrivet av så många medborgare, som svarar mot minst fem hundraedelar av det antal, som i senast förrättade val av folkrepresentanter tagit del.

Då sådant yrkande framställts, skall verkställigheten av det däri avsedda beslutet avbrytas och genom folkomröstning avgöras, huruvida detsamma upphäves eller stadfästes. Det flertalet röstande understöder, vare folkets beslut och träde genast i kraft.

IV KAP.

Förvaltningen och rättsväsendet.

52 §.

Samtliga tjänster vid landets förvaltning och rättsväsende må besättas blott för viss tid, högst fem år i gången. Har förre innehavaren av en tjänst tillfredsställande fyllt sitt uppdrag, kan han ånyo till tjänsten utses.

Varder tjänst före den bestämda tidens utgång ledig, må den fyllas blott för vad av den tiden återstår.

53 §.

Därest den, som satts att bekläda allmän tjänst, icke tillfredsställande sitt uppdrag utför, kan han från detsamma skiljas redan före tjänstetidens utgång. Är uppsägningstid gällande och avhålls han från sin tjänst före dess utgång, erhålle han lön för uppsägningstiden, därest han ej gjort sig saker till sådan förseelse, att han av domstol dömes tjänsten förlustig.

Om allmän tjänst besatts genom val och minst en femtedel av de i valet deltagandes antal yrkar omval före utgången av den tid, för vilken tjänsten besatts, skall sådant val ofördröjligen förrättas.

54 §.

Till sådan allmän tjänst, som besättes genom val eller vars innehavare tillsättes av Folkrepresentationen, må envar medborgare, som äger politisk rösträtt, kunna på förslag ställas, utan att så är, att domstol dömt honom den rätt förlustig. Sådan dom må givas blott för viss tid.

55 §.

Innehavare av allmän tjänst svarar för åtgärd, den han vidtagit eller vid beslutets fattande understött. Jämväl föredragare är för det på hans föredragning beslutits ansvarig, därest han ej till protokollet uttalat avvikande mening.

56 §.

Envar, som lidit orätt eller skada genom innehavares av allmän tjänst lagstridiga åtgärd eller försummelse, vare berättigad yrka dennes dömande till straff och skadeersättning.

57 §.

Är det ovisst eller tvistigt, under vilken myndighets befogenhet en sak skall anses höra, skilje därom Folkrepresentationens kontrollutskott.

58 §.

Högsta verkställande statsorgan är Finlands Folkkommisariat, som verkar under Folkrepresentationens inseende, enligt stadfäst reglemente och Folkrepresentationens föreskrifter.

59 §.

Folkkommisariatets medlemmar utses av Folkrepresentationen vart tredje år.

Ordförande i Folkkommisariatet är Republiken Finlands Föreståndare, vilken, sammanledes som viceföreståndaren, utses av Folkrepresentationen bland Folkkommisariatets medlemmar för högst tre år. Ej må samma person utses till Republikens Föreståndare två gånger å rad.

60 §.

Folkkommisariatets medlemmar äga rätt att närvara vid Folkrepresentationens och dess utskotts sammanträden ävensom väcka förslag och taga del i överläggningarna, men ej i besluten.

61 §.

De på Folkkommisariatet ankommande ärenden beredas vart och ett inom vederbörande avdelning, men behandlas och avgöras vid gemensamt sammanträde.

Mindre viktiga ärenden kunna överlämnas åt Folkkommissariatets delegationer och avdelningar till avgörande.

62 §.

Till Folkkommissariatets gemensamma sammanträde må även medlemmarna i Folkrepresentationens kontrollutskott kallas att närvara. Ej må Folkkommissariatet fatta beslut, därest ej minst två medlemmar av förvaltningskontrollkommissionen och en medlem av lagkontrollkommissionen äro tillstädes.

63 §.

Bringandet i verkställighet av Folkkommissariatets beslut, såvitt detsamma ej avser framställande av förslag till Folkrepresentationen, må tills vidare uppskjutas, därest minst två av kontrollutskottets medlemmar anmäla sig mot beslutet göra lagenlig anmärkning antingen hos lagkontrollkommissionen eller hos förvaltningskontrollkommissionen.

64 §.

Ej må hos lagkontrollkommissionen göras mot Folkkommissariatets beslut annan anmärkning än den, att beslutet ej är lagenligt. Finner lagkontrollkommissionen skäl till anmärkning föreligga, meddele för Folkkommissariatet, varutinnan dess beslut innebure avvikelse från lag; och rätte Folkkommissariatet sitt beslut eller låte beslut i saken förfalla.

65 §.

Ej må hos förvaltningskontrollkommissionen göras mot Folkkommissariatets beslut annan anmärkning än den, att detsamma strider mot vad Folkrepresentationen sannolikt skulle i saken besluta.

Finner förvaltningskontrollkommissionen skäl till sådan anmärkning föreligga, meddele för Folkkommissariatet, varutinnan dess beslut, enligt förvaltningskontrollkommissionens uppfattning, avviker från det Folkrepresentationen sannolikt skulle i saken besluta. Vill Folkkommissariatet icke förty sitt beslut vidhålla, lägge detsamma

Folkrepresentationen före till stadfästelse; men är ej Folkrepresentationen samlad, beslute då Folkkommisariatet, kontrollutskottet och statsutskottet vid gemensamt sammanträde om det omtvistade beslutets stadfästande eller förkastande, eller om Folkrepresentationens skyndsamma sammankallande, där saken är av synnerlig vikt.

66 §.

Finlands politiska representanter i utlandet utses av Folkrepresentationen, sedan Folkkommisariatet i saken gjort framställning.

67 §.

Högsta rättsinstans är i rättegångsmål högsta domstolen och i förvaltningsrättsliga besvärsmål högsta förvaltningsdomstolen.

68 §.

Medlemmar i högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen väljas för fem år av Folkrepresentationen, sedan Folkkommisariatet i saken gjort framställning. Valet förrättas turvis efter tre och två års förlopp, så att en bestämd del av medlemmarna kommer i tur att avgå tidigare än de övriga; vilka av de första gången valda redan efter en treårig tjänstetid komma i tur att avgå, avgöres genom lottning.

Varje gång val förrättas, utser Folkrepresentationen en medlem i vardera domstolen till densammas ordförande.

69 §.

Ej må högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen beslut fatta eller dom fälla, därest ej antingen prokuratorn eller minst en medlem av lagkontrollkommissionen är tillstädes.

70 §.

Prokuratorn utses av Folkrepresentationen vart tredje år.

71 §.

Prokuratorn åligger vaka däröver, att alla innehavare av allmän tjänst följa lag samt även i övrigt fullgöra sina skyldigheter, så att ingen i sin rätt må bliva lidande.

72 §.

Envar, som genom domare eller innehavare av administrativ befattning blivit lidande, är berättigad hos prokuratorn anmäla saken till åtal, och framlägga prokuratorn åtalet, jämte eget utlåtande, för lagkontrollkommissionen.

73 §.

Prokuratorn äger verkställa nödiga undersökningar för utrönande av sådan orätt, som begåtts av innehavare av allmän tjänst, samt utföra eller låta utföra åtal, då han själv eller Folkrepresentationen, Folkkommisariatet eller lagkontrollkommissionen finner sådan åtgärd erforderlig.

74 §.

Prokuratorn och medlemmarna av lagkontrollkommissionen äga rätt att vara tillstädes vid vilken domstol som helst, då där fattas beslut.

Närmast tillkommer dem att följa med ärendena inom högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen. När prokuratorn eller lagkontrollkommissionen anser beslut eller dom strida mot lag, anmäla de ofördröjligen reservation till domstolens protokoll samt tage under omprövning, huruvida det inträffade giver anledning till vidare åtgärd.

75 §.

Prokuratorn bör för varje år till Folkrepresentationen avgiva berättelse om sin verksamhet och sina iakttagelser rörande lagarnas efterlevnad samt vid anfordran upplysningar och utlåtanden till Folkkommisariatet och lagkontrollkommissionen.

76 §.

Åtal, som väckes mot en av Folkrepresentationen tillsatt innehavare av allmän tjänst för lagstridigt förfarande, skall handläggas av särskild domstol. Till denna hör ordföranden i högsta domstolen som ordförande samt tolv av Folkrepresentationens elektorerna städse för tre år i gången utsedda medlemmar, vartill väljas sex i tjänst befintliga domare och sex andra medlemmar, som väljas med proportionella

val. Därest ordföranden i högsta domstolen har förfall eller är jävig, sitte som ordförande kretsdomstols ordförande, som därtill av medlemmarna i särskilda domstolen kallats. I vald medlems ställe träder vid behov suppleant. Åklagare utses av kontrollutskottet.

77 §.

Allmänna överrätter äro kretsdomstolarna.

Kretsdomstols ordförande utses av Folkrepresentationen för fem år, sedan Folkkommissariatet i saken gjort framställning.

78 §.

Om allmänna underrätter, så ock om användning av jurymän i rättegång som angår brottmåål, stadgas särskilt.

79 §.

Sedan genom lagstiftning inrättats självstyrelseorgan för större förvaltningsdistrikt än kommunerna, må ej till administrativ befattning i sådant distrikts tjänst någon ordinariter förordnas mot sagda organs vilja.

80 §.

Om kommuners självstyrelse stadgas särskilt. Ej må kommunal rösträtt vägras någon, som enligt denna Statsförfattning äger politisk rösträtt.

81 §.

Universitetets föreståndare utses av Folkrepresentationen, sedan Folkkommissariatet i saken gjort framställning och universitetets eget högsta förvaltningsorgan avgivit utlåtande.

82 §.

Om statsorgan, som handhava särskilda grenar av statsförvaltningen, stadgas särskilt. Inom förvaltningen för skilda områden må de i desamma underlydande inrättningar och i de av sagda inrättningar utförda arbeten anställda personer vara i skälig utsträckning företrädade genom representanter, som av deras organisationer utsetts. Inom sådana

områden, där förvaltningen nära berör en stor del av hela landets arbetarklass eller avser i huvudsak ordnande av arbetarnas förhållanden, äge jämväl arbetarnas centralorganisationer inflytelserik representation.

Ordförandena i olika förvaltningsområdens centralorgan utses av Folkrepresentationen, sedan Folkkommissariatet i saken gjort framställning.

Slutstadgande.

83 §.

Denna Statsförfattning skall till alla sina delar gälla som bestående och enda grundlag; den kan icke ändras, förklaras eller upphävas, ej heller avvikelse därifrån ske i annan ordning än angående stiftande av grundlag och folkomröstning är ovan stadgat.

Härigenom upphävas regeringsformen av den 21 augusti 1772 samt förenings- och säkerhetsakten av den 21 februari och 3 april 1789 ävensom alla i andra lagar och författningar ingående bestämmelser samt övriga stadganden, som strida mot denna Statsförfattning.
